ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ
ΙΣΤΟΡΙΑ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΜΗΜΑΤΑ Γ΄ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: 16-12-2023

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

Να αποδώσετε το περιεχόμενο των πιο κάτω ιστορικών όρων:
α) «Ταμείο Περιθάλψεως»
β) «Μακεδονική Επιτροπή»
γ) «Μικτή Επιτροπή Ανταλλαγής»

Μονάδες: 12

ΘΕΜΑ Α2

Να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο των ακολούθων προτάσεων είναι σωστό ή όχι, γράφοντας στο τετράδιό σας τη λέξη «Σωστό» ή «Λάθος» δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:
α) Μετά τον τερματισμό των Βαλκανικών πολέμων έφτασε στην Ελλάδα και το πρώτο μεταναστευτικό ρεύμα από την Ρωσία.
β) Η οριστική εκτίμηση των ακίνητων περιουσιών των ανταλλαξίμων θα γινόταν μέσα από τα κατά τόπους Γραφεία Ανταλλαγής.
γ) Αμπελουργοί πρόσφυγες εγκαταστάθηκαν στο Σουφλί και στην Έδεσσα.
δ) Αρκετοί πρόσφυγες ίδρυσαν προσφυγικούς συνεταιρισμούς ή έλαβαν άτοκα δάνεια.
ε) Μακεδόνες ιδρύουν συνοικισμό στη Στερεά Ελλάδα, στην περιοχή της Αταλάντης με όνομα «Νέα Πέλλα».

Μονάδες: 5

ΘΕΜΑ Α3

Να γράψετε στο τετράδιό σας τα γράμματα της στήλης Α και δίπλα τον αριθμό της πρότασης από τη στήλη Β που αντιστοιχούν στη σωστή απάντηση:

Α	**Β**
α) Κήρυξη του Α΄ Βαλκανικού πολέμου	1) Ιούνιος 1925
β) Συνθήκη της Λοζάνης	2) Δεκέμβριος 1926
γ) Σύμβαση της Άγκυρας	3) 18 Οκτωβρίου 1912
δ) Σύμβαση της Λοζάνης	4) 24 Ιουλίου 1923
ε) Συμφωνία των Αθηνών	5) 30 Ιανουαρίου 1923

Μονάδες: 5

ΘΕΜΑ Β1

Να αναφερθείτε στους λόγους που προκάλεσαν τη Μικρασιατική Καταστροφή.

Μονάδες: 12

ΘΕΜΑ Β2

α) Για ποιους λόγους η Ε.Α.Π. έδωσε βάρος στην αγροτική αποκατάσταση; (μονάδες: 8)
β) Σε ποιους χώρους εγκαταστάθηκαν οι αγρότες πρόσφυγες και πώς τους παραχωρήθηκαν οι κλήροι; (μονάδες: 8)

Μονάδες: 16

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

Συνδυάζοντας τις πληροφορίες των παρακάτω κειμένων και τις ιστορικές σας γνώσεις:
α) να παραθέσετε το περιεχόμενο των ελληνοτουρκικών συμφωνιών του 1930 και τα επιχειρήματα που χρησιμοποίησε ο Ελευθέριος Βενιζέλος για να υποστηρίξει τις θέσεις του σχετικά με αυτές (μονάδες: 15)
β) να καταγράψετε τους λόγους για τους οποίους υπέστη ήττα ο Βενιζέλος στις εκλογές του 1932 και 1933 (μονάδες: 10)

Μονάδες:25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

[…] Στις 10 Ιουνίου 1930 υπογράφηκε η Συμφωνία για την οριστική εκκαθάριση των διαφορών που είχαν ανακύψει από τη Σύμβαση για την ανταλλαγή των πληθυσμών. Η συμφωνία βασιζόταν στην αρχή του συμψηφισμού των περιουσιών τόσο των ανταλλαξίμων όσο και των μη ανταλλαξίμων που είχαν αποδοθεί στους πρόσφυγες, ενώ, παράλληλα, η ελληνική πλευρά επιβαρυνόταν με την καταβολή χρεωστικού υπολοίπου 425.000 λιρών Αγγλίας, σε αντιστάθμισμα υποχρεώσεως της τουρκικής κυβερνήσεως να αποδώσει στους Έλληνες δικαιούχους τα καταπατημένα κτήματά τους στην περιοχή της Κωνσταντινουπόλεως. Η συμφωνία βάρυνε φανερά σε όφελος της Τουρκίας, αλλά αποτέλεσε την προϋπόθεση για την οριστική εκκαθάριση των οικονομικών αμφισβητήσεων και την αποφασιστική προώθηση της πολιτικής συνεννοήσεως. «Αν αι θυσίαι – θα υποστηρίξει ο ίδιος ο Βενιζέλος – πρέπει να εκτιμώνται κατά το μέγεθος όχι των αξιουμένων δικαιωμάτων αλλά των αποτελεσμάτων τα οποία πρακτικώς δύνανται να επιτευχθούν, η επιτευχθείσα λύσις ήτο η μόνη ανταποκρινόμενη εις τα γενικά συμφέροντα της χώρας χωρίς να επιβάλει ιδιαιτέρας ουσιαστικάς θυσίας ουδέ εις αυτούς τους ενδιαφερομένους πληθυσμούς, αφού είχεν ήδη καταστή φανερόν ότι η ατομική εκτίμησις των περιουσιών, την οποίαν προέβλεπεν η Σύμβασις της Ανταλλαγής, δεν ήτο πρακτικώς κατορθωτή, και ότι επομένως, ενώ ουδέποτε θα εφθάναμεν να εισπράξωμεν τίποτε υπέρ των ενδιαφερομένων, θα επροκαλούμεν την βαθμιαίανδηλητηρίασιν των σχέσεων των δύο χωρών».

Η παγίωση του πνεύματος της συνεννοήσεως και η πολύπλευρη διερεύνηση της συνεργασίας έμελλε να υλοποιηθεί με την επίσκεψη του Έλληνα πρωθυπουργού στην Άγκυρα (εν. Ελευθέριου Βενιζέλου) και τη συνομολόγηση σειράς διμερών συμφωνιών. Στις 30 Οκτωβρίου 1930 υπογραφόταν από τα δύο μέρη, το σύμφωνο Φιλίας, Ουδετερότητας και Διαιτησίας, τα όρια του οποίου έφθαναν ως την απαγόρευση της συμμετοχής σε κάθε πολιτικό ή οικονομικό συνασπισμό που θα στρεφόταν κατά του ενός από τα συμβαλλόμενα μέρη. Το σύμφωνο συνοδευόταν από εμπορική σύμβαση και σύμβαση εγκαταστάσεως, αλλά και από ειδική συμφωνία για τους ναυτικούς εξοπλισμούς: οι δύο κυβερνήσεις υποχρεώνονταν να προβαίνουν σε έγκαιρη αμοιβαία ενημέρωση, πριν από την παραγγελία

κάθε ναυτικής μονάδας, προκειμένου να προληφθεί ο ανταγωνισμός «δια φιλικής ανταλλαγής απόψεων».
[Κ. Σβολόπουλος, Η Ελληνική εξωτερική πολιτική, 1900-1945, εκδόσεις Σάκκουλα, σελ.196-197]

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Στην συντριπτική τους πλειοψηφία οι πρόσφυγες παρέμειναν πιστοί στον Ελευθέριο Βενιζέλο, το χαρισματικό οραματιστή μιας Μεγάλης Ελλάδας και επίδοξο ελευθερωτή τους. Το αλυτρωτικό του όραμα είχε τώρα καταρρεύσει, αλλά αυτό ερμηνευόταν απόλυτα με την προδοσία της εσωτερικής αντίδρασης και τις μηχανορραφίες εξωτερικών δυνάμεων. Αυτή η αφοσίωση επιβίωσε και μετά την προσέγγιση Βενιζέλου και Κεμάλ Ατατούρκ το 1930, η οποία επιτεύχθηκε μόνο με ουσιώδεις ελληνικές παραχωρήσεις στο ζήτημα των αποζημιώσεων για την τεράστια ακίνητη περιουσία που άφησαν πίσω τους οι πρόσφυγες, φεύγοντας από την Τουρκία. Οι πρόσφυγες ψήφισαν σε μεγάλο ποσοστό υπέρ της κατάργησης της μοναρχίας στο δημοψήφισμα του 1924, το οποίο έφερε αποτέλεσμα 70% (758.472 έναντι 325.322 ψήφων) υπέρ της δημοκρατίας.
[R. Clogg, Συνοπτική Ιστορία της Ελλάδας 1770-1990, Αθήνα 1995, σσ. 112]

ΘΕΜΑ Δ1

Με βάση την αφήγηση του σχολικού εγχειριδίου και τα στοιχεία που θα αντλήσετε από τα πιο κάτω Κείμενα, να αναφερθείτε:
α) στον τρόπο με τον οποίο η Εθνοσυνέλευση του 1843-1844 επέλυσε τα επίμαχα προβλήματα της στελέχωσης του δημοσίου και των όρων εκλογής των βουλευτών (μονάδες: 18)
β) στους λόγους για τους οποίους το θέμα των δικαιωμάτων των ετεροχθόνων απέκτησε διεθνείς προεκτάσεις και προκάλεσε την αντίδραση της οθωμανικής κυβέρνησης (μονάδες: 7)

Μονάδες: 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Β΄ Ψήφισμα της Εθνοσυνέλευσης της 3ης Σεπτεμβρίου

Η κυβέρνησις οφείλει αμέσως μετά την δημοσίευσιν του Συντάγματος να σχηματίση το προσωπικόν της δημοσίας υπηρεσίας διορίζουσα εκ των υπαγομένων εις τας εξής κατηγορίας:
α) Τους αυτόχθονας κατοίκους της ελληνικής επικρατείας και τους μέχρι τέλους του 1827 αγωνισθέντας εν αυτή, ή ελθόντας και διαμείνοντας μέχρι του αυτού έτους, τους δε λαβόνταςστρατιωτικώς και αποδεδειγμένως μέρος εις τους μετά ταύτα, ήτοι μέχρι του 1829, κατά ξηράν και θάλασσαν γενομένας κατά των εχθρών μάχας.
β) Τους μεταναστεύσαντας κατοίκους και τους αγωνιστάς των μερών της Στερεάς και των νήσων, των λαβόντων τα όπλα εις τον υπέρ της ανεξαρτησίας αγώνα, ελθόντας μέχρι του 1837 και εγκατασταθέντας οικογενειακώς εις ένα των δήμων του Βασιλείου και τα τέκνα όλων των εις τας ανωτέρω κατηγορίας υπαγομένων.
γ) Τους μη εμπεριλαμβανομένους εις τους ανωτέρω δύο παραγράφους η κυβέρνησις οφείλει να μη διατηρήση ουδέ να διορίση εις τας δημοσίας υπηρεσίας (...).

Δεν υπάγονται εις τας ανωτέρω κατηγορίας γενικώς ο στρατός της ξηράς και της θαλάσσης, οι εκτός του κράτους διοριζόμενοι εις διερμηνευτικάς και προξενικάς θέσεις (...) και οι καθηγηταί και διδάσκαλοι των εκπαιδευτικών καταστημάτων και των ωραίων τεχνών ως προς τας ειδικάς θέσεις των.

Το παρόν ψήφισμα ισχύει ως εάν ήτο καταχωρημένον αυτολεξεί εις το Σύνταγμα (...).

[Πηγή το βιβλίο του Ιωάν. Δημάκη, Η Πολιτειακή Μεταβολή του 1843 και το ζήτημα]

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Περιορίζεται η χωριστή εκπροσώπηση των ετεροχθόνων

Η της 3ης Σεπτεμβρίου Εν Αθήναις Εθνική των Ελλήνων Συνέλευσις

Ψηφίζει

Ότι εις τους μεταναστεύσαντας δίδεται το δικαίωμα του να έχωσιν εις την ΒουλήνιδιαίτερονΑντιπρόσωπον, οσάκις πραγματικώς συνοικισθέντες αποτελέσωσιδήμον, πόλιν, ή επαρχίανχωριστήν και παρουσιάσωσιπληθυσμόνίσον με το ήμισυ του ελαχίστου όρου, τον οποίον ο περί εκλογής νόμος θέλει προσδιορίσει δια την εκλογήν ενός Βουλευτού.

Εν Αθήναις την 3 Φεβρουαρίου 1844.

[Αι Αγορεύσεις του Ελληνικού Κοινοβουλίου, ό.π., σ. 99]

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

Τα δικαιώματα των ετεροχθόνων και οι διεθνείς προεκτάσεις

Το θέμα των δικαιωμάτων των ετεροχθόνων είχε προεκτάσεις και στις διεθνείς σχέσεις της Ελλάδας, και τούτο από δύο πλευρές. Πρώτον από το ενδιαφέρον των «προστάτιδων» Δυνάμεων που παρακολουθούσαν όλες τις πτυχές της ελληνικής πολιτικής ζωής. Και δεύτερον από τις αντιδράσεις της οθωμανικής αυτοκρατορίας, η οποία στη διάκριση των ετεροχθόνων σε κοινότητες ανάλογα με την επαρχία της καταγωγής τους (π.χ. Θεσσαλοί, Μακεδόνες κλπ.) και στην παραχώρηση σ' αυτούς εκλογικών δικαιωμάτων, διέβλεπε τάσεις διεκδικήσεων σε εδάφη της εκ μέρους της Ελλάδας. (...) Οι αντιπρόσωποι των Δυνάμεων συγκέντρωσαν αρχικά την προσοχή τους στον αποκλεισμό των ετεροχθόνων από τις δημόσιες θέσεις (...), ενώ από την πλευρά της η οθωμανική κυβέρνηση διατύπωσε έντονες διαμαρτυρίες για την εκλογική αντιπροσώπευση που χορηγήθηκε στους Ψαριανούς και το ενδεχόμενο να παραχωρηθούν ανάλογα δικαιώματα και στις άλλες κατηγορίες μεταναστών. Ακριβώς όμως οι οθωμανικές αντιδράσεις και οι επιπτώσεις που θα μπορούσαν να έχουν στις ελληνοτουρκικές σχέσεις, οδήγησαν με τη σειρά τους και στην τοποθέτηση των ξένων Δυνάμεων απέναντι σ' αυτό το θέμα.

[Ιωάννης Δημάκης, ό.π., σσ. 181-182]